

**พฤติกรรม การสืบค้นข้อมูล และการใช้เครื่องมือในการสืบค้นข้อมูลผ่านเว็บไซต์กูเกิล
ของกลุ่มผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร**
**Search engine use behaviour and the use of web search tools on google
of elderly in Bangkok**
ศิริวรรณ มณีรัตน์^{1*}

¹นักศึกษาด้านวิชาการสื่อสารพัฒนาการ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพฯ 10240

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบระหว่างพฤติกรรมการสืบค้นข้อมูลผ่านเว็บไซต์กูเกิล การใช้เครื่องมือในการสืบค้นข้อมูลผ่านเว็บไซต์กูเกิล และทัศนคติของกลุ่มผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อเว็บไซต์กูเกิล เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง พฤติกรรมการสืบค้นข้อมูลกับการใช้เครื่องมือในการสืบค้นข้อมูลผ่านเว็บไซต์กูเกิลของกลุ่มผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง พฤติกรรมการสืบค้นข้อมูลผ่านเว็บไซต์กูเกิลกับทัศนคติของกลุ่มผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อเว็บไซต์กูเกิล และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การสืบค้นข้อมูลผ่านเว็บไซต์กูเกิลกับทัศนคติของกลุ่มผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อเว็บไซต์กูเกิล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้วิธีการสำรวจ และใช้แบบสอบถาม จำนวน 400 ชุด ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปในเขตกรุงเทพมหานครและประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป วิเคราะห์ผลด้วยการทดสอบความแตกต่างด้วยสถิติ T-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เพื่ออธิบายค่าความแตกต่างระหว่างตัวแปรที่ศึกษาและใช้คำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า กลุ่มผู้สูงอายุที่มีเพศและระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมในการสืบค้นข้อมูล การใช้เครื่องมือในการสืบค้น และมีทัศนคติต่อเว็บไซต์กูเกิลไม่แตกต่างกัน ส่วนกลุ่มผู้สูงอายุที่มีอาชีพ รายได้เฉลี่ย ความรู้และทักษะในการใช้งาน E-mail Address ส่วนตัว ระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต ปัจจัยที่อยู่อาศัย งานอดิเรก และแหล่งเรียนรู้ที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการสืบค้นข้อมูลการใช้เครื่องมือในการสืบค้น และมีทัศนคติต่อเว็บไซต์กูเกิลแตกต่างกัน

เมื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสืบค้นข้อมูลกับการใช้เครื่องมือในการสืบค้นข้อมูลผ่านเว็บไซต์กูเกิลของผู้สูงอายุพบว่าไม่มีความสัมพันธ์กัน แต่พฤติกรรมการสืบค้นข้อมูลของผู้สูงอายุมีความสัมพันธ์กับทัศนคติ และการสืบค้นข้อมูลผ่านเว็บไซต์กูเกิลมีความสัมพันธ์กับทัศนคติของกลุ่มผู้สูงอายุที่มีต่อเว็บไซต์กูเกิล

Abstract

The research about behavior and using instrument for search data through the Google Website of the elderly in Bangkok, which the results of research can summarize by following: most of the representative samples were female 204 people, and mainly education in undergraduate, there was trade career and private business, average income per month between 20,001 – 30,000 THB., with the knowledge and skill to use the computer in the middle level. And has a personal E-mail address which mainly uses the Internet for a period of less than 5 years and now living with the family, their hobby after retirement is planting trees. They had learned to use computer from the family's members. And in the attitude towards the search data through the Google Website has found that the representative sample's attitude towards the search data through the Google

Website at a high level. In the behavior of using has found that the most of use the Google Website for 1 – 2 years, and in using of instrument for search data has found that the use of search data through the Google Website at a low level.

คำสำคัญ : พฤติกรรมการสืบค้น การใช้เครื่องมือ ทักษะคิด

Keywords : Search engine use behavior, Web search tools, Attitude, Web tools usage, Google method.

*ผู้พิมพ์ประสานงานไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ chikki_down@hotmail.com โทร. 08 7889 7065

1. บทนำ

คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นสาขาหนึ่งของเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology: IT) ได้รับการพัฒนาให้ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง มวลมนุษยชาติต่างตระหนักถึงอิทธิพลของคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ที่ทำให้วิถีชีวิตของผู้คนในโลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและแพร่หลายไปอย่างกว้างขวาง จนอาจกล่าวได้ว่า คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตได้เข้ามามีบทบาทต่อชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งวาระสุดท้ายของชีวิตก็ยังคงจะไม่ผิดนัก เพราะคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตได้เปลี่ยนแปลงโฉมหน้าของโลกและวิถีชีวิตของมนุษย์ไปสู่ยุคโลกาภิวัตน์ หรือ Globalization อันเป็นยุคที่การติดต่อสื่อสาร เทคโนโลยีสารสนเทศ และการคมนาคมขนส่ง ทำให้โลกทั้งโลกสามารถเชื่อมโยงถึงกันได้ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ การเมือง เทคโนโลยี และวัฒนธรรมมีความเชื่อมโยงทั้งในระดับปัจเจกบุคคล ชุมชน หน่วยธุรกิจ และรัฐบาลทั่วทั้งโลก คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตซึ่งเป็นประดิษฐกรรมและการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของการเกิดคลื่นลูกที่สามในช่วงปลายทศวรรษที่ 20 ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของกระบวนการโลกาภิวัตน์ และรุนแรงมากขึ้นในตอนต้นคริสต์ศตวรรษที่ 21 ตามความเห็นของอัลวิน ทอฟเฟลอร์ (Alvin Toffler) ผู้เขียนหนังสือคลื่นลูกที่สาม (The Third wave) คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตได้ช่วยให้การจัดเก็บและส่งผ่านข้อมูลทำได้ในเวลาเพียงเสี้ยววินาที การสื่อสารระยะไกลเปรียบเสมือน Electronic Superhighways อันมีอิทธิพลต่อระบบเศรษฐกิจตั้งเช่นที่รถไฟเคยก่อให้เกิดการปฏิวัติของคลื่นลูกที่สองในราว ค.ศ. 1750 ต่อจากคลื่นลูกแรก คือ การปฏิวัติทางการเกษตรกรรมในราว ค.ศ. 1450 คลื่นลูกที่สามขับเคลื่อนด้วยความรู้ในรูปของข้อมูลข่าวสาร อันเป็นทรัพยากรที่มีค่า สามารถแลกเปลี่ยน ส่งผ่านและนำไปใช้ได้ทันที ถึงกับกล่าวกันว่าโลกได้แบนราบลงเป็นหนึ่งเดียวกัน (The World is Flat) โลกาภิวัตน์ได้ทำให้คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตและข้อมูลข่าวสาร ได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตประจำวันของทุกคนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทั้งวัยเด็ก วัยรุ่น วัยทำงาน และไม่เว้นแม้แต่วัยชรา หรือกลุ่มผู้สูงอายุ

จากกระแสของโลกาภิวัตน์ ได้ทำให้การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่มีการลดลงของอัตราการเกิดและอัตราการตาย ทำให้ “ภาวะประชากรสูงอายุ” ในประเทศไทยสูงขึ้น ประเทศกำลังอยู่ในช่วงการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ “สังคมผู้สูงอายุ” (Aging Society) ซึ่งหมายถึง สังคมของคนที่มีอายุเกิน 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป จนเป็นที่กังวลของทุกภาคส่วนว่าการมีประชากรผู้สูงอายุนานี้ จะนำมาซึ่งปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างรุนแรงในอนาคต ซึ่งจากข้อมูลของ United Nations (2007) World Population Ageing พบว่า หลังจากปี พ.ศ. 2552 ประชากรที่อยู่ในวัยพึ่งพิงได้แก่ เด็ก และผู้สูงอายุ จะมีจำนวนมากกว่าประชากร ในวัยแรงงาน ทั้งนี้ เป็นผลมาจากการลดภาวะเจริญพันธุ์อย่างรวดเร็วและการลดลงอย่างต่อเนื่องของระดับการตายของประชากร ทำให้จำนวนและสัดส่วนประชากรสูงอายุของไทยเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยปี พ.ศ. 2550 จะมีจำนวน 7, 187,000 คน (ร้อยละ 11) ปี พ.ศ. 2568 จะมีจำนวน 13, 958,000 คน (ร้อยละ 19.2) ปี พ.ศ. 2593 จะมีจำนวน 20,702,000 คน (ร้อยละ 27.8) จึงได้มีการเตรียมพร้อมรับมือปัญหาดังกล่าวโดยหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนร่วมกันดำเนินงานเพื่อคุ้มครอง ส่งเสริมสนับสนุนสถานภาพ บทบาท และกิจกรรมของผู้สูงอายุ โดยการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับผู้สูงอายุขึ้น เป็นนโยบาย

ระดับชาติ มีแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 - 2564) มีกฎหมายที่ใช้คุ้มครองผู้สูงอายุโดยตรง คือ พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 มีการจัดตั้งสำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ (www.oppo.opp.go.th) ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ (สท.) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับการส่งเสริมศักยภาพ คุ้มครองและพิทักษ์สิทธิ สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมั่นคง มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น นำไปสู่ "สังคมผู้สูงอายุที่มีคุณภาพ" และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ

จะเห็นได้ว่าการผสมผสานกันระหว่างคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ได้มีส่วนสำคัญในการเกิด โลกาภิวัตน์ อันส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในสังคมโลก รวมทั้งวิถีชีวิตผู้สูงอายุ เทคโนโลยีดังกล่าวได้ทำให้เกิดเว็บไซต์จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-Mail) ซึ่งช่วยให้ผู้สูงอายุในปัจจุบันมีวิถีชีวิตและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น นับเป็นข้อดีประการหนึ่งของเทคโนโลยีในยุคโลกาภิวัตน์ ผู้สูงอายุที่เกษียณตัวเองจากการทำงาน หลายท่านได้ใช้เวลาว่างในการศึกษาค้นคว้า แสวงหา ถ่ายทอด แลกเปลี่ยนความรู้อันเกิดจากประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้สั่งสมมายาวนาน เพื่อเป็นประโยชน์แก่คนรุ่นหลัง และประโยชน์โดยตรงแก่ผู้สูงอายุเอง โลกของอินเทอร์เน็ตได้ทำให้ผู้สูงอายุมีสังคมเสมือน (Virtual Society) กับคนในวัยเดียวกันจากทั่วประเทศ และอาจทั่วทุกมุมโลก

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการสืบค้นข้อมูลผ่านเว็บไซต์กูเกิลของกลุ่มผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อเว็บไซต์กูเกิลจำแนกตามลักษณะประชากร
2. เพื่อเปรียบเทียบ การใช้เครื่องมือในการสืบค้นข้อมูลผ่านเว็บไซต์กูเกิล และทัศนคติของกลุ่มผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อเว็บไซต์กูเกิลจำแนกตามลักษณะประชากร
3. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของกลุ่มผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อเว็บไซต์กูเกิลจำแนกตามลักษณะประชากร
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง พฤติกรรมการสืบค้นข้อมูลกับการใช้เครื่องมือในการสืบค้นข้อมูลผ่านเว็บไซต์กูเกิลของกลุ่มผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง พฤติกรรมการสืบค้นข้อมูลผ่านเว็บไซต์กูเกิลกับทัศนคติของกลุ่มผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อเว็บไซต์กูเกิล
6. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การสืบค้นข้อมูลผ่านเว็บไซต์กูเกิลกับทัศนคติของกลุ่มผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อเว็บไซต์กูเกิล

1.2.1 สมมติฐานการวิจัย

1. กลุ่มผู้สูงอายุที่มีลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการสืบค้นข้อมูล มีการใช้เครื่องมือในการสืบค้นข้อมูล และมีทัศนคติที่มีต่อเว็บไซต์กูเกิล แตกต่างกัน
2. พฤติกรรมการสืบค้นข้อมูลมีความสัมพันธ์กับการใช้เครื่องมือในการสืบค้นข้อมูลผ่านเว็บไซต์กูเกิลของกลุ่มผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร
3. พฤติกรรมการสืบค้นข้อมูลผ่านเว็บไซต์กูเกิลมีความสัมพันธ์กับทัศนคติของกลุ่มผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อเว็บไซต์กูเกิล
4. การสืบค้นข้อมูลผ่านเว็บไซต์กูเกิลมีความสัมพันธ์กับทัศนคติของกลุ่มผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อเว็บไซต์กูเกิล

1.2.2 นิยามศัพท์

1. อินเทอร์เน็ต (Internet) หมายถึง เครือข่ายคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ที่เชื่อมโยงเครือข่ายคอมพิวเตอร์จำนวนมากเข้าไว้ด้วยกัน สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารได้โดยง่ายและรวดเร็ว

2. เวิลด์ไวด์เว็บ (World Wide Web หรือ www) หมายถึง เครือข่ายที่เชื่อมโยงคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตทั่วโลกเข้าไว้ด้วยกันเป็นระบบการเผยแพร่ข้อมูลบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

3. เว็บไซต์ (Web site) หมายถึง แหล่งข้อมูลเวิลด์ไวด์เว็บที่ประกอบด้วยเอกสารที่เขียนด้วยภาษา HTML (Hypertext Markup Language) หลายๆหน้ารวมกัน ข้อมูลในเว็บไซต์มีทั้งข้อความปกติ หรือมัลติมีเดียที่ประกอบด้วยข้อความ เสียงภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และภาพสามมิติ แต่ละเว็บไซต์จะมีการระบุที่อยู่ของตนเอง ซึ่งเรียกว่า ยูอาร์แอล (URL- Uniform Resource Locator) เช่น <http://www.google.com> และจะเชื่อมต่อให้กับผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต หรือไอเอสพี (Internet Service Provider หรือ ISP)

4. เว็บเสิร์ชเอนจิน (Search Engine) หมายถึง เว็บไซต์ที่รวบรวม Link ของเว็บต่างๆเป็นจำนวนมาก และช่วยในการค้นหาข้อมูลต่างๆได้สะดวกรวดเร็ว จากโปรแกรมที่ถูกออกแบบมาให้เป็นตัวช่วยเหลือในการค้นหาข้อมูลที่เก็บไว้ในระบบคอมพิวเตอร์ เช่นระบบ World Wide Web (www) ของระบบเสิร์ชเอนจิน เอื้อให้ผู้ใช้สามารถค้นหาข้อมูล คีย์เวิร์ดหรือข้อความสั้นๆ ที่ผู้ใช้ป้อนข้อมูลเข้าไป และทำการค้นหาค่า หรือข้อมูลที่ได้ป้อนลงไป และแสดงผลการค้นหาเป็นรายชื่อเว็บไซต์ หรือข้อมูลที่ตรงตามเงื่อนไขที่ต้องการ

5. พฤติกรรมการสืบค้นข้อมูลในเว็บไซต์ที่ถูกเกิดของผู้ใช้อินเทอร์เน็ต หมายถึง การทำกิจกรรมหรือการแสดงออกของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูลจากเว็บไซต์ที่ถูกเกิด ได้แก่ การแสวงหาข้อมูล เช่น แหล่งข้อมูลก่อนใช้ การสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต การเปลี่ยนแปลงหลังจากใช้ถูกเกิด ระดับการได้รับข้อมูลตรงตามความตั้งใจแต่แรก ระดับการได้รับข้อมูลไม่ตรงตามความตั้งใจแต่แรก และการค้นหาข้อมูล เช่น ช่วงเวลาที่ใช้ สถานที่ที่ใช้และสัดส่วนร้อยละของเวลาที่มีต่อสถานที่ที่ใช้ ความถี่ที่ใช้ต่อสัปดาห์ ลำดับปัญหาที่เกิดขึ้นในการค้นหาข้อมูลจากกูเกิล

6. การใช้เครื่องมือในการสืบค้น หมายถึง ระดับการใช้เครื่องมือที่ถูกเกิดมีให้ เช่น การสืบค้นธรรมดา การสืบค้นขั้นสูง การสืบค้นรูปภาพ หรือวิธีการที่ทำให้การค้นหาผลลัพธ์ให้เร็วขึ้น เช่น การใช้หน้าที่ถูกเก็บไว้ (Cached) หน้าที่คล้ายกัน (Similar pages) การแปลงภาษา (Translate) ตรรกะบูลีน (Boolean Logic) และเครื่องมือต่างๆที่ช่วยในการสืบค้น

7. ทักษะที่มีต่อการสืบค้นข้อมูลในเว็บไซต์ที่ถูกเกิด หมายถึง ผลรวมของความคิดซึ่งได้แก่ ทักษะที่ ความรู้สึก ความรู้ ความเข้าใจ และแนวโน้มพฤติกรรมเกี่ยวกับการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตโดยใช้เว็บไซต์ที่ถูกเกิด

2. วิธีการศึกษา

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปในเขตกรุงเทพมหานครซึ่งมีจำนวน 906,000 คน (วิทยาลัยประชากรศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553) ซึ่งเป็นผู้ที่เคยใช้เว็บไซต์ที่ถูกเกิด ในการสืบค้นหาข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยคำนวณตามสูตรของ Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ไม่เกิน 5%

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 400 ชุด ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลจากแหล่งปฐมภูมิ เก็บข้อมูลโดยตรงจากผู้ใช้ ผู้วิจัยใช้วิธีการสำรวจ (Survey Research) แบบวัดผลครั้งเดียว (One-shot-case-study) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือในการสำรวจข้อมูล โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบเอง (Self-Administered Questionnaire) แบ่งออกเป็น 4 ส่วน 2.1 คำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร 2.2 คำถามเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อการสืบค้นข้อมูลผ่านเว็บไซต์ที่ถูกเกิด 2.3 คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการสืบค้นข้อมูล และ 2.4 คำถามเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือในการสืบค้น

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลงานวิจัย ใช้การวิเคราะห์แบบพรรณนา (Descriptive analysis) เกี่ยวกับข้อมูลด้านลักษณะประชากร การวิเคราะห์ที่ใช้การคำนวณ หา t-test และ One-Way ANOVA เพื่อทราบถึงความแตกต่างระหว่างตัวแปรลักษณะทางประชากรศาสตร์ กับตัวแปร พฤติกรรมการสืบค้นข้อมูล การใช้เครื่องมือในการสืบค้นข้อมูล ผ่านเว็บไซต์กูเกิล ทิศนคติที่มีต่อเว็บไซต์กูเกิล และใช้การทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสืบค้นข้อมูลกับการใช้เครื่องมือในการสืบค้นข้อมูลผ่านเว็บไซต์กูเกิลของกลุ่มผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร พฤติกรรมการสืบค้นข้อมูลผ่านเว็บไซต์กูเกิลกับทัศนคติของกลุ่มผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อเว็บไซต์กูเกิล และการสืบค้นข้อมูลผ่านเว็บไซต์กูเกิลกับทัศนคติของกลุ่มผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อเว็บไซต์กูเกิล

3. ผลการศึกษาและอภิปรายผล

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีระดับการศึกษาคือ ระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพ ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัวมากที่สุด มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 20,001-30,000 บาท และมีความรู้และทักษะในการใช้งานคอมพิวเตอร์อยู่ในระดับปานกลางและมี E-mail Address ส่วนตัว ส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตมาเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี ดังตาราง

ตารางที่ 1 จำนวนเพศ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่าง

เพศ (คน)	ระดับการศึกษา (คน)	อาชีพ (คน)	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (คน)
- ชาย (196)	- ต่ำกว่า ปริญญาตรี (133)	- พนักงานบริษัท/ห้างร้านเอกชน (88)	- ต่ำกว่า 10,000 บาท (75)
- หญิง (204)*	- ปริญญาตรี (171)*	- ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว (119)*	- 10,001-20,000 บาท (78)
	- สูงกว่าปริญญาตรี (96)	- รับจ้าง/อาชีพอิสระ (62)	- 20,001 - 30,000 บาท (118)*
		- แม่บ้าน/ดูแลบ้าน (60)	- 30,001-40,000 บาท (98)
		- เกษียณอายุ (50)	- มากกว่า 40,001 บาท (31)
		- อื่นๆ (21)	

2. ในด้านทัศนคติที่มีต่อการสืบค้นข้อมูลผ่านเว็บไซต์กูเกิลพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติที่มีต่อการสืบค้นข้อมูลผ่านเว็บไซต์กูเกิลอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ต้องการทดลองใช้เว็บไซต์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 จัดว่าผู้บริโภคมีทัศนคติที่มีต่อการสืบค้นข้อมูลผ่านเว็บไซต์กูเกิลในระดับมาก

3. ในด้านพฤติกรรมการสืบค้นข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างของผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปพบว่า ส่วนใหญ่เริ่มใช้เว็บไซต์กูเกิลมาเป็นระยะเวลา 1-2 ปี โดยเข้าใช้จากที่บ้าน ซึ่งสืบค้นข้อมูลเฉลี่ยเพียง 1-5 ครั้ง สำหรับช่วงเวลาในการสืบค้นข้อมูลคือ 12:01 – 18:00 น. (บ่ายถึงเย็น) โดยใช้คอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะในการสืบค้นข้อมูล และปัญหาในการสืบค้นข้อมูลนั้นเนื่องจากปริมาณข้อมูลที่มีมากเกินไป ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างเรียนรู้การสืบค้นข้อมูลจากเว็บไซต์กูเกิลจากบุคคลอื่น ส่วนใหญ่เปิดอ่านเอกสารเพียง 2-3 รายการ และมักเปิดอ่านเฉพาะหน้าแรกเท่านั้น โดยการค้นหาและผลลัพธ์ที่ได้นั้นตรงกับความต้องการบ้างเป็นบางครั้ง และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่รู้จักรหัสบูตึน

4. ในด้านการใช้เครื่องมือในการสืบค้นข้อมูลนั้นพบว่า การใช้เครื่องมือในการสืบค้นข้อมูลของกลุ่มผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จัดว่าการใช้เครื่องมือในการสืบค้นข้อมูลผ่านเว็บไซต์กูเกิลอยู่ในระดับน้อย

5. ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า กลุ่มผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ที่มีเพศและระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมในการสืบค้นข้อมูลผ่านเว็บไซต์กูเกิลไม่แตกต่างกัน ส่วนกลุ่มผู้สูงอายุที่มีอาชีพ รายได้เฉลี่ย ความรู้และทักษะในการใช้งาน E-mail Address ส่วนตัว ระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต ปัจจัยที่อยู่อาศัย งานอดิเรก และแหล่งเรียนรู้ที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการสืบค้นข้อมูลผ่านเว็บไซต์กูเกิล แตกต่างกัน ดังตาราง

ตารางที่ 2 แสดงค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรตามสมมติฐานที่ 1

	t-test	f-test	p-value	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
เพศ	2.103	-	.036	0.05
ระดับการศึกษา	-	27.505	.000	0.001
อาชีพ	-	8.943	.000	0.001
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	-	27.911	.000	0.001
ความรู้/ทักษะในการใช้งาน	-	16.562	.000	0.001
e-mail ส่วนตัว	-	12.523	.000	0.001
ระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต	-	16.708	.000	0.001
ปัจจัยที่อยู่อาศัย	-	8.262	.000	0.001
งานอดิเรก	-	4.412	.000	0.001
แหล่งเรียนรู้	-	20.782	.000	0.001

6. กลุ่มผู้สูงอายุที่มีเพศระดับการศึกษาแตกต่างกันมีการใช้เครื่องมือในการสืบค้นข้อมูลผ่านเว็บไซต์กูเกิลไม่แตกต่างกัน ส่วนกลุ่มผู้สูงอายุที่มีอาชีพ รายได้เฉลี่ย ความรู้และทักษะในการใช้งาน E-mail Address1 ส่วนตัว ระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต ปัจจัยที่อยู่อาศัย งานอดิเรก และแหล่งเรียนรู้ที่แตกต่างกัน มีการใช้เครื่องมือในการสืบค้นข้อมูลผ่านเว็บไซต์กูเกิลแตกต่างกัน ดังตาราง

ตารางที่ 3 แสดงค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรตามสมมติฐานที่ 2

	t-test	f-test	p-value	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
เพศ	2.686	-	.008	0.01
ระดับการศึกษา	-	21.194	.000	0.001
อาชีพ	-	5.147	.000	0.001
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	-	2.911	.021	0.05
ความรู้/ทักษะในการใช้งาน	-	16.562	.000	0.001
e-mail ส่วนตัว	-	3.739	.000	0.001
ระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต	-	15.284	.000	0.001
ปัจจัยที่อยู่อาศัย	-	8.262	.000	0.001
งานอดิเรก	-	4.667	.000	0.001
แหล่งเรียนรู้	-	4.893	.001	0.001

7. กลุ่มผู้สูงอายุที่มีเพศแตกต่างกันมีทัศนคติที่มีต่อเว็บไซต์กูเกิลไม่แตกต่างกัน ส่วนกลุ่มผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ย ความรู้และทักษะในการใช้งาน E-mail Address1 ส่วนตัว ระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต ปัจจัยที่อยู่อาศัย งานอดิเรก และแหล่งเรียนรู้ที่แตกต่างกัน มีการใช้เครื่องมือในการสืบค้นข้อมูลผ่านเว็บไซต์กูเกิลแตกต่างกัน ดังตาราง

ตารางที่ 4 แสดงค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรตามสมมติฐานที่ 3

	t-test	f-test	p-value	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
เพศ	2.282	-	.023	0.05
ระดับการศึกษา	-	27.505	.000	0.001
อาชีพ	-	9.185	.000	0.001
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	-	7.036	.000	0.001
ความรู้/ทักษะในการใช้งาน	-	36.839	.000	0.001
e-mail ส่วนตัว	-	6.933	.000	0.001
	t-test	f-test	p-value	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
ระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต	-	16.238	.000	0.001
ปัจจัยที่อยู่อาศัย	-	8.262	.000	0.001
งานอดิเรก	-	3.320	.001	0.001
แหล่งเรียนรู้	-	9.862	.000	0.001

8. พฤติกรรมการสืบค้นข้อมูลของผู้สูงอายุไม่มีความสัมพันธ์กันกับการใช้เครื่องมือในการสืบค้นข้อมูลผ่านเว็บไซต์กูเกิลของผู้สูงอายุ พฤติกรรมการสืบค้นข้อมูลของผู้สูงอายุมีความสัมพันธ์กันกับทัศนคติของกลุ่มผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อเว็บไซต์กูเกิล และการสืบค้นข้อมูลผ่านเว็บไซต์กูเกิลมีความสัมพันธ์กันกับทัศนคติของกลุ่มผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อเว็บไซต์กูเกิล ดังตาราง

ตารางที่ 5 แสดงค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรตามสมมติฐานที่ 4,5 และ 6

	ทัศนคติของกลุ่มผู้สูงอายุในเขต กรุงเทพมหานครที่มีต่อเว็บไซต์กูเกิล	การใช้เครื่องมือในการสืบค้นข้อมูล ผ่านเว็บไซต์กูเกิล
พฤติกรรมการสืบค้นข้อมูล	0.273 (.000/ตัว)	0.073 (.145/ตัว)
การสืบค้นข้อมูลผ่านเว็บไซต์กูเกิล	0.515 (.000/ตัว)	-

*หมายเหตุ (-/-) = (ค่านัยสำคัญทางสถิติ/ความหมาย)

4. สรุป

4.1 อภิปรายผล

จากผลวิจัยในประเด็นพฤติกรรมการสืบค้นข้อมูล และการใช้เครื่องมือในการสืบค้นข้อมูลผ่านเว็บไซต์กูเกิลของกลุ่มผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับที่ค่อนข้างสูง เป็นเพราะการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตจำเป็นต้องมีพื้นฐานการใช้ภาษาหรือการติดต่อผ่านช่องทางนี้โดยตรง และผู้สูงอายุส่วนใหญ่ก่อนเกษียณอายุการทำงานส่วนมากมีค่าขายและประกอบธุรกิจส่วนตัว ค่อนข้างมีรายได้อยู่ในระดับค่อนข้างสูงอยู่ที่ 20,001-30,000 บาท ส่วนมากมี E-mail Address ส่วนตัวและมีทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์อยู่ในระดับปานกลาง และพักอาศัยอยู่กับสมาชิกในครอบครัว และส่วนใหญ่หลังเกษียณอายุผู้สูงอายุจะมีงานอดิเรกอันดับหนึ่ง คือ การปลูกต้นไม้ การที่ผู้สูงอายุจะหันมาเล่น อินเทอร์เน็ตหรือคอมพิวเตอร์นั้น จะมีการเรียนรู้ที่ต่างกัน การเรียนรู้ส่วนใหญ่มาจากสมาชิกในครอบครัว สอดคล้องกับงานวิจัยของอำไพศรี โสประทุม (2539) ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลข่าวสาร และปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการยอมรับการสื่อสารเครือข่ายคอมพิวเตอร์ระบบอินเทอร์เน็ตของผู้ใช้คอมพิวเตอร์ในเขตกรุงเทพมหานครพบว่า ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของอินเทอร์เน็ตไม่มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการตัดสินใจใช้อินเทอร์เน็ต และความต้องการในการเผยแพร่อินเทอร์เน็ตให้กับบุคคลอื่น แต่มีความสัมพันธ์กับความถี่ในการใช้ ความจำเป็นในการใช้เพื่อสื่อสารในงานธุรกิจปัจจุบันตลอดจนเป็นการพัฒนาการทำงานและความต้องการใช้ในอนาคตขณะเดียวกัน สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม เช่น การศึกษา รายได้ การเป็น

เจ้าของทรัพย์สินมีความสัมพันธ์กับความต้องการใช้ในอนาคต หรือการพัฒนาการทำงาน แต่ไม่มีผลต่อระยะเวลาหรือความถี่บ่อยในการตัดสินใจเลือกใช้

จากผลการวิจัยในด้านทัศนคติที่มีต่อการสืบค้นข้อมูลผ่านเว็บไซต์กูเกิลในกลุ่มของผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป แสดงให้เห็นว่าทัศนคติส่วนใหญ่มีแนวโน้มอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ข้อต้องการทดลองใช้เว็บไซต์ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 4.06 จัดว่ากลุ่มผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปมีทัศนคติที่มีต่อการสืบค้นข้อมูลผ่านเว็บไซต์กูเกิลอยู่ในระดับมาก

จากผลการวิจัยในด้านพฤติกรรมการสืบค้นข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปนั้นส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการสืบค้นข้อมูลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และมีการใช้งานการสืบค้นข้อมูลอยู่ในระดับกลางเช่นกัน เนื่องจากผู้สูงอายุมีความจำเป็นในการใช้งานจากการสืบค้นข้อมูลอยู่ในระดับกลาง จึงทำให้พฤติกรรมการสืบค้นข้อมูลนั้นเป็นไปในทางการสืบค้นข้อมูลเบื้องต้น แบบทั่วไป

จากผลการวิจัยในด้านการใช้เครื่องมือในการสืบค้นจากกลุ่มผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การสืบค้นธรรมดา มีค่าเฉลี่ย 3.71 แสดงให้เห็นว่าการใช้เครื่องมือในการสืบค้นข้อมูลนั้น มีความจำเป็นแค่ในระดับต้นเท่านั้น ทั้งนี้การใช้เครื่องมือในการสืบค้นข้อมูลผ่านเว็บไซต์กูเกิลนั้นถือว่าอยู่ในระดับน้อย

จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มผู้สูงอายุ ที่มีอาชีพ มีรายได้ ความรู้และทักษะในการใช้งาน E-mail Address1 ส่วนตัว ระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต ปัจจัยที่อยู่อาศัย งานอดิเรก และแหล่งเรียนรู้แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการสืบค้นข้อมูลผ่านเว็บไซต์กูเกิล แตกต่างกันสอดคล้องกับ สอดคล้องกับแนวคิดของ ปรมะ สตะเวทิน (2538) กล่าวไว้ว่า ผู้รับสารแต่ละคนจะมีลักษณะที่แตกต่างกันไป คนที่ได้รับการศึกษาในระดับที่ต่างกันย่อมจะมีความรู้สึกนึกคิด อุดมการณ์และความต้องการที่ต่างกันไป และคนที่มีสถานะทางสังคมและเศรษฐกิจที่ต่างกัน จะมีวัฒนธรรม ประสพการณ์ ทัศนคติ ค่านิยมและเป้าหมายที่ต่างกัน ในเมื่อผู้สูงอายุนั้นแต่ละคนมีความต้องการที่ต่างกันไป ทำให้มีความพึงพอใจต่อในเรื่องนั้นๆ แตกต่างเช่นกัน

จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีสถานภาพทั่วไปแตกต่างกันโดยเฉาะในด้านเพศที่ต่างกัน และ ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมการใช้ไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครที่มีอาชีพ รายได้เฉลี่ย ความรู้และทักษะในการใช้งาน E-mail Address1 ส่วนตัว ระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต ปัจจัยที่อยู่อาศัย งานอดิเรก และแหล่งเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

ทัศนคติของกลุ่มผู้สูงอายุ ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปส่วนใหญ่มีทัศนคติที่มีต่อเว็บไซต์กูเกิลแตกต่างกัน ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ย ความรู้และทักษะในการใช้งาน E-mail Address1 ส่วนตัว ระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต ปัจจัยที่อยู่อาศัย งานอดิเรก และแหล่งเรียนรู้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าทัศนคตินั้นมีความแตกต่างในด้านองค์ประกอบเกี่ยวกับลักษณะประชากรในหลายๆ ด้าน

พฤติกรรมการสืบค้นข้อมูลมีความสัมพันธ์กันกับการใช้เครื่องมือในการสืบค้นข้อมูลผ่านเว็บไซต์ กูเกิลของกลุ่มผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร

จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า พฤติกรรมการสืบค้นข้อมูลของผู้สูงอายุไม่มีความสัมพันธ์กันกับการใช้เครื่องมือในการสืบค้นข้อมูลผ่านเว็บไซต์กูเกิลของผู้สูงอายุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ 4 กล่าวคือ ผู้สูงอายุมีพฤติกรรมการสืบค้นข้อมูลอยู่ในระดับต่ำและมีการใช้เครื่องมือในการสืบค้นข้อมูลอยู่ในระดับต่ำตามไปด้วย ทั้งนี้มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

พฤติกรรมการสืบค้นข้อมูลมีความสัมพันธ์กันกับทัศนคติของกลุ่มผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อเว็บไซต์กูเกิล

จากการทดสอบสมมติฐานพบว่าพฤติกรรมการสืบค้นข้อมูลของผู้สูงอายุมีความสัมพันธ์กันกับทัศนคติของกลุ่มผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อเว็บไซต์กูเกิลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งเป็นไปตาม

สมมติฐานข้อที่ 5 กล่าวคือ ผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครมีพฤติกรรมการสืบค้นข้อมูลผ่านเว็บไซต์กูเกิลต่ำ แต่มีทัศนคติที่มีต่อเว็บไซต์กูเกิลของกลุ่มผู้สูงอายุสูง ทั้งนี้มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

การสืบค้นข้อมูลผ่านเว็บไซต์กูเกิลมีความสัมพันธ์กันกับทัศนคติของกลุ่มผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อเว็บไซต์กูเกิล

จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า การสืบค้นข้อมูลผ่านเว็บไซต์กูเกิลมีความสัมพันธ์กันกับทัศนคติของกลุ่มผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อเว็บไซต์กูเกิลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 6 กล่าวคือ ผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครมีการสืบค้นข้อมูลผ่านเว็บไซต์กูเกิลต่ำ แต่มีทัศนคติที่มีต่อเว็บไซต์กูเกิลของกลุ่มผู้สูงอายุสูง ทั้งนี้มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

5. เอกสารอ้างอิง

ฐาปะนระ วงษ์สาธิตศาสตร์. 2551. การเปิดรับสื่ออินเทอร์เน็ต การใช้ และทัศนคติ การสื่อสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษาและอาจารย์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. (วิจัยส่วนกลาง).

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ประมะ สดะวาทิน. 2537. นิเทศศาสตร์กับสังคม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พีระ จิระโสภณ. 2540. ทฤษฎีการสื่อสารมวลชน : หลักและทฤษฎีการสื่อสาร. นนทบุรี

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.

ศุภนาถ บัวบางพลู. 2546. พฤติกรรมการสื่อสาร ความคาดหวัง การใช้ประโยชน์และ ความพึงพอใจในเทคโนโลยีสารสนเทศระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของ พนักงานในกลุ่มบริษัทเครือเจริญโภคภัณฑ์.

วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2550. ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดสามลดา.

